

Explosivhunden - med nos för sprängmedel

Text och foto, Anton Brammefors och Per-Johan Vidén

Med fokus på utbildning av hundarna från Explosivhund Miljö & Säkerhet Sverige AB (EMS).

Explosivhundarnas nosar och hjärnor är tränade att reagera på mycket små mängder av sprängmedel, just för att kunna känna av det som ligger djupt i en hög med sprängsten eller i mycket täta material.

Att träna upp en explosivhund tar ca 3-9 månader beroende på ålder och individ, och utbildningsplanen innehåller flera olika steg, allt ifrån doftinläring i plattform till spårarbete ute i skogen eller i staden på ett torg.

EMS jobbar bara med positiv träning genom att belöna fram dem beteenden vi vill bibehålla.

Grundträningen av hundarna börjar i labbmiljö i en plattform, där vi kan presentera och belöna ämnet många gånger, snabbt efter varandra. I plattformen står hunden stilla och delar av föraren står gömd bakom en skärm, just för att minimera att vi påverkar hunden.

I plattformen kan vi simulera att sprängämnet ligger ytligt eller på djupet under olika material, vi kan även jobba med specifika störningar som kan finnas ute i den miljön vi ska arbeta i.

I plattformen kan vi öka värdet av en viss typ av märke på sprängämne som hittats på en arbetsplats, men även släcka ut ämnen så att hunden inte markerar det längre om det behovet skulle uppstå.

Steg efter plattform är en sökbana och då blir söken i rörelse för både hunden och förare, men fortfarande i en kontrollerad bana inomhus. I sökbanan kan vi ha 0-6 rätt och flera olika typer/sorter av sprängämnen i samma sök.

Sökbanan flyttas sen ut, då är det hål i backen som man ställer burkarna

En typ av sökbana.

i. Sen plockar man bort burkarna och jobbar med nedgrävda gömmor, fortfarande kontrollerat i en bana.

Därifrån jobbar man på olika djup och vidare i olika material.

Dola med tändare kvar.

TVå typer av plattformar.

Inlärningsmetoden vi använder gör att vi på några sekunder kan lära hunden ett helt nytt ämne!

Att träna upp en riktigt bra explosivhund är så mycket mer än att bara söka i terrängen efter sprängämne.

Spårarbete, för att hundarna ska orka arbeta med nosen i full koncentration över tid. Då jobbar vi med spårarbete eller ett så kallat precisionsspår. Det är det enda kända sättet att träna upp hundens nosmuskulatur, uthållighet och koncentrationsförmåga, och det är genom att variabelt belöna varje fotsteg i ett personspår.

Första gången kanske hunden orkar att följa 1 timmes gammalt spår i ca 10 steg i full koncentration, efter en tids rätt träning klarar hunden flera dygn gamla spår som är kilometerlånga i full koncentration utan att avvika från spårkärnan. Målet med spåret för explosivhundarna är inte att kunna spåra långt, utan att kunna spåra långt i full koncentration, som sen ger en uttålig hund i sökarbetet efter sprängämne.

Kan hunden peka ut vem som höll i pennan 20 år efter att människan höll i pennan? Svaret är troligen mycket längre tid!

ID-sök(individualdoft) är ett superkul sätt att göra hunden ännu mer doft intelligent.

ID är kortfattat att lukta på doftprov (smeller) från en specifik människa och hitta samma människodoft bland andra människodofter som störningar.

Äldsta vetenskapliga studien är ca 13 år gamla doftprover som hundar har pekat ut rätt, proverna har förvarats i plastpåse, glasburk eller liknande, men det finns tester upp till 20 år gamla prover som gjorts utan problem. EMS har 8 åriga prover som det tränas på och det är inga problem för hundarna. Hur gamla prover kan hunden ta? Det vet man inte, men troligtvis mycket mer än vad som testats!

Visst är det häftigt!?

I bla. Holland var ID-sök länge en bevisform som kunde ge en fällande dom för tex mord. Då tog man doft från ett mordvapen genom att lägga en